

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาการตั้งท้องเมื่อไม่พร้อม การลักลอบทำแท้งเถื่อน และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ปรากฏตัวชัดเจนขึ้นในปัจจุบัน บ่งบอกชี้ว่า "พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น" กำลังมีปัญหา สถานการณ์ทางเพศของเด็กไทย ซึ่งโครงการ "คูเร็กซ์ โกลบอล เซ็กซ์ เซอร์เวย์ 1999" ได้ทำการสำรวจพฤติกรรม และทัศนคติด้านเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นอายุ 16-21 ปี รวมทั้งหมด 42,000 คน ใน 14 ประเทศทั่วโลกผลปรากฏว่าวัยรุ่นไทยครองแชมป์โลกในเรื่องนิยมมีคู่นอนมากกว่า 1 คน ค่าเฉลี่ย "สูงที่สุดในโลก" คือ มีร้อยละ 52 (ค่าเฉลี่ยทั่วโลกคือ ร้อยละ 34) เริ่มเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา "ช้าที่สุดในโลก" คือเมื่ออายุ 13.5 ปี (ค่าเฉลี่ยทั่วโลกคือ ร้อยละ 12) มีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเซ็กซ์ครั้งแรก "น้อยที่สุดในโลก" เพียงร้อยละ 23 (ค่าเฉลี่ยทั่วโลกคือ ร้อยละ 57) ส่วนพ่อแม่ของวัยรุ่นไทยครองแชมป์เรื่องมีบทบาทในการสอนเรื่องเพศแก่ลูก "น้อยที่สุดในโลก" คือ ร้อยละ 1 เท่านั้น ในขณะที่ค่าเฉลี่ยทั่วโลกคือ ร้อยละ 12 (เกษร สิทธิหิวัน, 2548)

จากผลสำรวจจากสถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดลพบว่า วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกที่อายุเฉลี่ยประมาณ 14-18 ปี และมีกับเพื่อนหรือคู่มากกว่าหญิงบริการทางเพศในกลุ่มคนโสดมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานในอัตราเพิ่มมากขึ้น เยาวชนหญิงในเขตเมืองเกือบครึ่งหนึ่งมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน วัยรุ่นชายหญิงปัจจุบันเชื่อว่า ชายหญิงมีเพศสัมพันธ์กันก่อนแต่งงานมากขึ้น วัยรุ่นหญิงยอมรับแนวคิดการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากขึ้น ในขณะที่มีแนวโน้มว่าวัยรุ่นจะมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุน้อยลงเรื่อยๆ (เกษร สิทธิหิวัน, 2548) ส่วนการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกในวัยรุ่นหญิงมักเกิดเพราะถูกสถานการณ์บังคับถูกหลอกหรือตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของแอลกอฮอล์หรือสารเสพติด ส่วนในวัยรุ่นชายมักมีเพศสัมพันธ์โดยที่ "ไม่ได้คิดถึงผลที่จะตามมา" ไม่ได้เป็นเพศสัมพันธ์ที่มีความรับผิดชอบ (ขงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์, 2545)

ปัจจุบันค่านิยมทางเพศของวัยรุ่นเปลี่ยนไปจากเดิมมาก ซึ่งอาจส่งผลต่อการมีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นแตกต่างกัน ในขณะที่วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางเพศอย่างรวดเร็วมีแรงขับทางเพศสูง และต้องการเรียนรู้เรื่องเพศ ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมในปัจจุบันมีการเพิ่มขึ้นของสถานเริงรมย์และ

วัยรุ่นสามารถเข้าถึงสื่อต่างๆ ที่มีส่วนกระตุ้นอารมณ์ทางเพศได้ง่ายรวมทั้งสามารถพบเห็นได้ทั่วไปทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงมีส่วนกระตุ้นให้วัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะเรียนรู้เรื่องเพศและมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเร็วขึ้น สถานการณ์พฤติกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่นพบว่า เริ่มมีเพศสัมพันธ์กันตั้งแต่อายุ 6-24 ปี และเป็นที่มาของสถานการณ์โรคเอดส์ในปัจจุบัน รวมทั้งการที่เด็กหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาระดับประเทศชาติที่จะต้องมีการร่วมมือกันทั้งทางครอบครัว โรงเรียน องค์กรต่าง ๆ ทางสังคม (ผู้จัดการออนไลน์, 2548)

จากการศึกษาขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 1995) พบว่า วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ 15-19 ปี ซึ่งจะส่งผลให้วัยรุ่นมีการติดเชื้อโรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มากขึ้น และจากรายงานสถานการณ์โรคของกองกามโรค กระทรวงสาธารณสุขพบว่า กลุ่มอายุที่ป่วยเป็นกามโรคสูงสุดคือ กลุ่มอายุ 15-24 ปี พบถึงร้อยละ 30 เป็นกลุ่มนักเรียนนักศึกษา ร้อยละ 2 และจากข้อมูลการรายงานผู้ป่วยเอดส์ และผู้ติดเชื้อที่มีอาการของกวมควมโรคเอดส์ พบว่ามีผู้ป่วยเอดส์ที่เป็นนักเรียนมีร้อยละ 1 ของจำนวนผู้ป่วยทั้งหมด เนื่องจากพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นไทย ร้อยละ 52 มีคู่นอนมากกว่า 1 คน สูงกว่าค่าเฉลี่ยของทั่วโลก ซึ่งมีเพียงร้อยละ 34 แต่พฤติกรรมในการป้องกันคือ การใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั่วโลก คือ ร้อยละ 23 และ 57 ตามลำดับ (ชวนชม สกนธวัฒน์, 2548) สำหรับจังหวัดลำปางพบว่าเป็น 1 ใน 10 จังหวัดอันดับแรก (ลำดับที่ 5) ที่มีจำนวนผู้ป่วยเอดส์สูงสุดตั้งแต่ปี 2527 – 2547 ปีจักษยเสียงเกิดจากการมีเพศสัมพันธ์สูงที่สุด ร้อยละ 92.1 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง, 2547)

แม้การเสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ในวัยรุ่นจะมีแนวโน้มลดลงทั้งชายและหญิง แต่สิ่งที่น่าจับตามองในขณะนี้คือ พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในปัจจุบัน โดยวัยรุ่นชายเกือบครึ่งมีความเห็นว่า ยอมรับให้ผู้หญิงโสดมีเพศสัมพันธ์ได้ และมากกว่า 1 ใน 4 ยังยอมรับการอยู่ด้วยกันก่อนแต่งงานมากขึ้นเรื่องที่นำห่วงคือ ประมาณ 1 ใน 5 ของวัยรุ่นชายและหญิง อายุ 15 – 19 ปี มีอัตราการใช้ถุงยางอนามัยอยู่ในระดับต่ำมาก คำถามสำคัญคือ เราจะมั่นใจได้อย่างไรว่า โรคเอดส์จะไม่กลับมาแพร่ระบาดในวัยรุ่นชายและหญิงในเร็ว ๆ นี้ (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2548) ในปัญหาสุขภาพของวัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงมากขึ้น ทั้งในชนบทและเขตเมืองผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษา พฤติกรรมทางเพศ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง เพื่อนำมาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศให้เหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

คำถามการศึกษา

1. พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปางเป็นอย่างไร
2. มีปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะ โรงเรียนสหศึกษาระดับมัธยมศึกษาของพื้นที่อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 เท่านั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

1. พฤติกรรมทางเพศ หมายถึง การที่นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์ ทั้งการมีคู่นอนมากกว่า 1 คน และการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน และกับหญิงขายบริการทางเพศ
2. ปัจจัยนำ ได้แก่ ลักษณะทางประชากรและสังคม (ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะเศรษฐกิจ สถานภาพสมรสของบิดามารดา และสภาพการอยู่อาศัย) การรับรู้ความเสี่ยงในการมีเพศสัมพันธ์ และทัศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์
 - 2.1 สถานะเศรษฐกิจ หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อฐานะทางเศรษฐกิจของ ครอบครัว
 - 2.2 การรับรู้ความเสี่ยงในการมีเพศสัมพันธ์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนเกี่ยวกับการมีพฤติกรรมทางเพศ ด้านการคบเพื่อนต่างเพศ คู่รัก การสัมผัสโอบกอด ความเสี่ยงในการมีเพศสัมพันธ์ และการบริโภคสื่อปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ
 - 2.3 ทัศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์ หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนในทางบวกหรือทางลบในเรื่องการมีคู่รัก/กิ๊ก การแสดงออกทางเพศ และการมีเพศสัมพันธ์
3. ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ รายรับ การมีสถานที่ลับตาในการพบปะสังสรรค์ การเข้าถึงสื่อปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ และการรับรู้บทลงโทษของโรงเรียนเรื่องชู้สาว
 - 3.1 รายรับ หมายถึง การได้รับค่าจ้างของนักเรียนเป็นรายวัน รายสัปดาห์ หรือรายเดือน

3.2 การมีสถานที่ลับตาในการพบปะสังสรรค์ หมายถึง การที่นักเรียนมีบ้านที่อยู่อาศัย หรือสถานที่ที่ไม่มีบุคคลอื่นเขาไปสนใจหรืออยู่ด้วย ทั้งในโรงเรียน ชุมชน หรือบ้านที่ปลอดภัยจากคนอื่น และได้ใช้สถานที่ดังกล่าวในการพบปะสังสรรค์กันกับเพื่อนต่างเพศ หรือกลุ่มเพื่อนๆ

3.3 การเข้าถึงสื่อปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ หมายถึง การที่นักเรียนมีความสะดวก และมีความสามารถในการซื้อหา หรือหยิบยืมหนังสือ วีซีดี และสามารถใช้อินเทอร์เน็ตหรือคอมพิวเตอร์ เพื่อดูภาพปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ

3.4 การรับรู้บทลงโทษของโรงเรียนเรื่องชู้สาว หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ว่าจะทางโรงเรียน มีบทลงโทษสำหรับนักเรียนที่ฝ่าฝืนเรื่องชู้สาว

4. ปัจจัยเสริม ได้แก่ อิทธิพลของเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว การได้รับสื่อปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4.1 อิทธิพลของเพื่อน หมายถึง การที่นักเรียนให้ความสำคัญกับเพื่อนในการตัดสินใจ ในสถานการณ์ต่างๆ ได้แก่ การเที่ยวสถานบันเทิง การดูหนัง หรือเล่นเกมสที่มีเนื้อหาทางเพศสัมพันธ์ การนัดพบปะสังสรรค์มั่วสุมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การชักชวนทำกิจกรรมต่างๆ การนอนค้างคืน นอกบ้าน และการมีคูรัก / แฟน

4.2 การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อวิธีการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และการให้คำปรึกษาแนะนำจากผู้ปกครองเรื่องเพศ

4.3 การได้รับสื่อปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ หมายถึง การที่นักเรียนเคยได้อ่าน หรือดูภาพ ปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศทุกวิธี เช่น หนังสือ สื่อ วีซีดี และอินเทอร์เน็ต

5. กิ๊ก หมายถึง บุคคลที่นักเรียนไว้วางใจ และยอมรับว่า เป็นบุคคลที่เข้าใจ และรู้ใจเขา มากกว่าใคร และมีความรู้สึกผูกพันคิดถึงกัน แต่ไม่มีข้อผูกมัดใดๆ ต่อกัน เป็นมากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน อาจจะมีหรือไม่มีเพศสัมพันธ์กันก็ได้

6. การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การที่นักเรียนเคยดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของ แอลกอฮอล์ทุกชนิด เช่น ไวน์ เบียร์ สุรา และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนการมีเพศสัมพันธ์